Тәчавүзкарларын гошунлары Мисирдән тезликлә чыхарылмалыдыр

Минкәчевир зәһмәткешләринин гәзәби

— Гәһрәман Мисир халгы өз әдаләтли мүбаризәсиндә тәк дейилдир. Дүнянын бүтүн мүтәрәгги гүввәләри Мисрин тәрәфиндәдир!

— Инкилтәрә, Франса вә Исраилин тәчавүзкар гүввәләри Мисрин мүгәддәс торпағындан дәрһал чыхмалыдыр!

Бу сөзләр Минкәчевир зәһмәткешләринин үрәк сөзләридир. Шәһәрин бүтүн идарә вә мүәссисәләриндә, тикинти-гурашдырма саһәләриндә кечирилән изтиһамлы митингләрдә фәһлә вә усталар, мүһәндис вә техникләр бир сәслә Инкилтәрә, Франса вә Исраил тәчавүзкарларына лә'нәт ягдырыр, гәһрәман Мисир халгы илә һәмрә'й олдугларыны билдирирләр.

Минкәчевир кәнд тәсәррүфаты машынгайырма заводунда кечирилән митингдә чыхыш эдән дәмирчи-пресс сехинин устасы Н. Мәммәдов йолдаш демишдир:

— Мисир халгынын азадлыг вә истиглалиййәтинә гәсд эдән Инкилтәрә, Франса вә Исраил тәчавүзкарларындан тәләб эдирик ки, онлар өз гошунларыны Мисир әразисиндән чыхарсынлар. Империалистләр баша дүшмәлидирләр ки, Мисир халгы әдаләтли мүбаризәдә тәк дейилдир, совет халгы вә дүнянын бүтүн намуслу адамлары она үрәкдән тәрәфдардырлар.

Сонра Мәммәдов йолдаш тәклиф этди ки, Мисир халгына ярдым этмәк мәгсәдилә шәнбә күнү ики саат артыг ишләсинләр вә газандыглары вәсаити Мисир халгына көмәк фондуна версинләр.

Митингә топлашанларын һамысы уста Н. Мәммәдовун тәклифинә үрәкдән шәрик олдугларыны билдирдиләр.

Варвара су-электрик стансиясынын тикинти саһәсиндә, ярдымчы мүәссисәләр комбинатында, 1 вә 2 нөмрәли тикинти-гурашдырма идарәсиндә, Минкәчевир су-электрик стансиясында, бир сыра идарә вә мүәссисәләрдә кечирилән изтиһамлы митингләрдә зәһмәткешләр Мисир халгы илә һәмрә'й олдугларыны билдирир вә шәнбә күнү Мисир халгына ярдым фонду үчүн ики саат артыг ишләмәйи екдиллик илә гәрара алырлар.

Мисир халгы галиб кәләчәкдир

ШАМАХЫ, (хүсуси мүхбиримиздән). «Империалистләр, Мисирдән рәдд олун!», «Мисир азад яшамалыдыр!». Бу аловлу сөзләр районун идарә вә мүәссисәләриндә, колхоз вә совхозларында кечирилән изтиһамлы митингләрдә учадан эшидилмәкдәдир. «Ширван» совхозунда кечирилмиш митингдә бағ бригадири Әкбәр Маһмудов йолдаш демишдир:

— Инкилтәрә, Франса вә Исраил империалистләринин Мисрә гаршы тәчавүзкарлығы совет халгы вә бүтүн тәрәггипәрвәр бәшәриййәт тәрәфиндән бөйүк нифрәт вә гәзәблә гаршыланмышдыр. Совет адамлары азғынлашмыш тәчавүзкарлары лә'нәтлә дамғалайыр, өз истиглалиййәт вә суверенлийи уғрунда гәһрәманчасына мүбаризә апаран Мисир халгына гызғын рәғбәтләрини билдирирләр. Бүтүн дүнянын хейирхаһ адамлары илә бирликдә дейирик:

— Тәчавүзкарлар, әлинизи Мисирдән чәкин, сон әскәрә гәдәр Мисир торпағыны тәрк эдин!

ЗЕЙНӘБ МӘҺӘММӘД ҺҮСЕЙН
(Мисир шаири)

ЙОХ, КӨЛӘ ДЕЙИЛӘМ МӘН

Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам,
Истәмирәм даһа мән зүлмәтләрдә яшамаг.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам,
Атмышам гырыглары чәлладын үстүнә, бах.
Нә зор, нә күч, нә һәдә
Горхутмур мәни әсла.
Кедирәм кәләчәйә мән бөйүк бир инамла.
Чыхмышам азадлыға, инди ачмышам ганад,
Галачағам һәр заман, һәр заман беләдә азад.

Йох, көлә дейиләм мән, азадлыға чатмышам,
Мән ачы кечмишләри бир кәнара атмышам.
Йох, көлә дейиләм мән, азадлыға чатмышам,
Инди мән дә инсанам, бүтүн инсанлар кими.
Дәфн олундум бир заман,
Дирилдим, дурдум енә.
Гәлбим дә, варлығым да бәнзәйир сәнинкинә.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам,
Атмышам гырыглары чәлладын үстүнә, бах.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам,
Истәмирәм даһа мән зүлмәтләрдә яшамаг.

Йох, көлә дейиләм мән. Сатмамышам өзүмү.
Мәним дә сөзләримин вардыр күчү, кәсәри.
Кечмиш архада галды мәнфур бир көлкә кими,
Рә'я тәк көздән итди, һеч галмады әсәри.
Инди, дурдуғум заман кешийиндә вәтәнин
Дейиләм тәк, я тәнһа.
Үмидләрә долудур, билин, үрәйим мәним
Ағам өзүмәм даһа.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Бу шәһәрләр мәнимдир, бу тарлалар мәнимдир.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Һәятымын саһиби өзүм олмушам инди.

Йох, көлә дейиләм мән, дөвран о дөвран дейил,
Дөйүшләрдә тутмушам азадлығын әлиндән.
Вар өз ағлым, дүшүнҹәм,
Өз бөйүк гәләбәмә мөһкәм инанмышам мән.
Яраланмышам, анчаг—
Зүлмәти, әсарәти бир кәнара атараг
Сағалдырам ярамы.
Өлүм эхалаячаг ган ичәни, залими.
Артыр халг интигамы, бөйүйүр аслан кими.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Көрүб илһам алмышам гызаран дан ериндән.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Инди дә залимләрә өлүм апарырам мән.

Йох, көлә дейиләм мән... Фыртына гучағында,
Гумсал Шәрг торпағында
Бөйүк мүбаризәдән
Айылдым, гүввәт алдым, кирдим дөйүшләрә мән.
Әбәди чарпышмада мөһкәмләнән бүтүн Шәрг
Ачыг дейир сөзүнү, һеч шей инзалтмайараг.
Күнәш дейил алышан,
Шәргин гардашларымын һәр ердә галдырдығы
Байраглардыр—рәнки ган.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Сығынмарам дүшмәнин мәрһәмәтинә һеч вахт,
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Мән өзүм горуюрам азадлығымы сәрвахт.

Бурдадыр варса нәйим:
Әкин ерим, суларым,
Бағым, ялхым—һәр шейим.
Азадлыг йолларилә кедәчәйәм һәр заман,
Залимләрин фелинә, фитнәсинә уймадан.
Сүрәчәйәм әмәклә, хош зәһмәтлә күнүмү
Совурачағам көйә залимләрин күлүнү.
Өмрүм говушачагдыр әбәди сәадәтә,
Индән белә дүшмәрәм, дүшмәрәм әсарәтә.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам
Гәлбимлә, варлығымла азадлығы севәрәк.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам,
Инди өзүмдән өтрү, достум, чәкирәм әмәк.

Йох, көлә дейиләм мән. Көз яшларым гурумуш,
Союмушдур гәлбимә од салан сызылтылар.
Бурда гызыл күлләри әтри мәни бүрүмүш,
Гушлар тәк ачыб ганад,
Нәфәс алырам азад.
Сайғылығы өйрәтди мәнә кечән әсрләр
Кечә-күндүз билмәдән
Дурмушам кешикдә мән.
Кими десә үрәйим—севәчәйәм мән ону,
Даим дост биләчәйәм өз сәмими достуму.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Атмышам гырыглары чәлладын үстүнә, бах.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Истәйим будур мәним: азад, азад яшамаг.

Йох, көлә дейиләм мән...
Чатдырды азадлыға мәни гәти дөйүшләр.
Гары дүшмәни әздим, өзүм газандым зәфәр.
Өлкәмин шәрәфини горумагчүн инди мән
Кечәрәм һәр шейимдән,
Өйүнмүшәм Шәрг илә,
Онун кен дүзләрилә эләйирәм ифтихар.
Мәним буна һаггым вар!
Мән элә бир шәрәфә чатмышам ки,—мөһтәшәм,
Мән ону өз чанымла, ганымла бәсләмишәм.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Атмышам гырыглары чәлладын үстүнә, бах.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Истәмирәм мән даһа зүлмәтләрдә яшамаг.

Сәрт фыртына ичиндә,
Бу сон вурушмамызда дейирәм, гардаш, сәнә:
Эй доғма Шәрг өвлады! Әлини узат мәнә.
Һеч нәдән
Чәкинмәдән
Зирвәләрә йүксәләк,
Зирвәләрә чыхмағы бачармарам өзүм тәк,
Бир ердә олсаг әкәр, эдәрик нә истәсәк.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам,
Бундан сонра, гардашым, янашы кедәк һәр ан.
Йох, көлә дейиләм мән, зәнчирләри гырмышам.
Сәнин дә зәнчирини гырарыг, кәләр заман.

Тәрчүмә эдәни
Ә. ТЕЙМУР.

(Бу шеир бу яхынларда Москвада Дөвләт бәдии әдәбийят нәшриййатынын бурахдығы «Мисир шаирләринин шеирләри» мәчмуәсиндән тәрчүмә эдилмишдир).

БМТ гәтнамәсинин һәята кечирилмәси һаггында Мисрин Һаммаршелдлә данышыглары

ГАҺИРӘ, 13 ноябр (СИТА). МЕН акентлийинин вердийи хәбәрә көрә, мә'лумат идарәсинин баш директору Әбдүл Гадир Һатәм билдирмишдир ки, инкилис—франсыз—Исраил гошунларынын Мисир әразисиндән чыхарылмасы һаггында БМТ гәтнамәсинин һәята кечирилмәси вә бунунла әлагәдар олараг, бейнәлхалг полис гүввәләринин вәзифәләри барәсиндә Мисир һөкумәти илә БМТ-нин баш катиби Һаммаршелд арасында рә'й мүбадиләси эдилмишдир.

Һатәм көстәрмишдир ки, Мисир һөкумәтинин айдынлашдырмаг истәдийи бүтүн бәндләр үзрә дүнән сазиш әлдә эдилмишдир. МЕН акентлийинә мә'лум олдуғу кими, шәрт гоюлмушдур ки, БМТ-нин 7 ноябр тарихли гәтнамәсиндә бәһс эдилән Бирләшмиш Милләтләр Тәшкилатынын бейнәлхалг полис гүввәләриндә бу вә я дикәр өлкәнин иштирак этмәси үчүн Мисрин разылығы лазымдыр. Һәмчинин мүәййән эдилмишдир ки, бейнәлхалг полис гүввәләринин Мисир әразисинә кирмәси вә онларын ерләшдирилмәси үчүн Мисрин разылығы олмалыдыр. Разылыг әлдә эдилмишдир ки, Мисир тәләб эдән кими бейнәлхалг полис гүввәләри дәрһал чыхарылмалыдыр. Разылыг әлдә эдилмишдир ки, БМТ-нин гәтнамәсинә мувафиг олараг дәрһал чыхарылмалы олан инкилис-франсыз гошунлары чыхарылдыгдан сонра полис гүввәләри Порт-Сәиддә вә Сүвейш каналы зонасында ерләшдирилмәйәчәкдир. Бейнәлхалг полис гүввәләринин вәзифәләри Мисрин лазым билдийи дөвр әрзиндә Мисирлә Исраил арасындакы барышыг хәттини горумагдан ибарәтдир.

Инкилис-франсыз ишғалчылары харичи журналистләри Порт-Сәидә бурахмамышлар

ГАҺИРӘ, 13 ноябр (СИТА). Гаһирәдә олан вә мәтбуаты, о чүмләдән совет, Италия, Югославия, Алмания вә Япония мәтбуатыны тәмсил эдән бир груп харичи мүхбир дүнән, инкилис-франсыз ишғалчыларынын тутмуш олдуглары Порт-Сәидә кетмәйә чәһд этмишдир.

Журналистләр әл-Матариййәдә катерә миниб Мәнзалә көлү васитәсилә Порт-Сәидә йола дүшмүшләр. Порт-Сәид яхынлығында инкилис кәзәтчи посту онлара атәш ачмышдыр. Бир нечә саат әрзиндә онларын нә саһилә чыхмасына, нә дә кери гайытмасына ичазә верилмәмишдир. Сонра мүхбирләр айрыча бир бинаya апарылмышлар, бурада силаһлы әскәрләр онларын кешийини чәкмишләр. Инкилтәрә командалығынын нүмайәндәси онларын һамысыны Кипрә көндәрәчәйи илә һәдәләмишдир, ялныз мүхбирләрин э'тиразларындан вә онлара дәрһал Гаһирәйә гайытмаг имканы верилмәси һаггындакы гәти тәләбләриндән сонра инкилис һәрби органлары ахшам онлары азад этмәйә вә әл-Мәнзаләйә гайытмаларына мане олмамаға мәчбур олмушлар; әл-Мәнзаләдә харичи мүхбирләри Мисир мә'лумат идарәсинин нүмайәндәләри көзләйирдиләр.

Инкилис ишғал органларынын бу һәрәкәтләри ишғалчыларын динч әрәб әһалисинә гаршы этдикләри вәһшичәсинә зоракылығын шаһиди олан харичи мүхбирләри чох гәзәбләндирмишдир. Онларын көзләри гаршысында инкилис әскәрләри, Порт-Сәиддән гачгын гадын вә ушаглары дашыян балыгчы гайыгларына атәш ачырдылар.

Сурия баш назиринин халга мүрачиәти

ШАМ, 13 ноябр (СИТА). Гәзетләр Мисирдә атәшин даяндырылмасы илә әлагәдар олараг Сурия баш назири Сәбри Әсалинин Сурия халгына мүрачиәтини дәрч этмишдир. Әсали гейд этмишдир ки, Инкилтәрәнин, Франсанын вә Исраилин Мисрә гаршы тәчавүзкарлығы бу районда мүстәмләкә ағалығыны бәрпа этмәк чәһдиндән ибарәт иди.

Әсали сөзүндә давам эдәрәк демишдир: Сурия гәтиййәтлә Мисрин тәрәфиндә дурмуш, тәчавүзкар өлкәләрлә дипломатик әлагәләри кәсмиш, өз силаһлы гүввәләрини бирләшмиш Сурия—Мисир командалығынын сәрәнчамына вермишдир.

Баш назир гейд этмишдир ки, Мисирдә атәшин даяндырылмасы һаггында гәрар гәбул эдилмиш олса да «мүбаризә һәлә гуртармамышдыр». О, Сурия халгыны саййыг олмаға вә арханы мөһкәмләндирмәк мәгсәдилә сых бирләшмәйә чағырмышдыр.

Ахырда Әсали билдирмишдир ки, о, өз һүгуглары уғрунда, әдаләт вә сүлһ уғрунда нәчиб мүбаризәдә әрәб халгларына мисилсиз ярдым көстәрән Совет Иттифагы рәһбәрләрини вә совет халгыны алгышлайыр. О, әрәб халгларына тәрәфдар олан бүтүн башга өлкәләрин һөкумәтләринә вә халгларына да тәшәккүр этмишдир.

Инкилтәрә—Франса—Исраил тәчавүзкарларыны ифша эдән ени фактлар

ШАМ, 13 ноябр (СИТА). «Әл-Файһа» гәзетинин вердийи хәбәрә көрә, Иорданиянын рәсми нүмайәндәси билдирмишдир ки, бу яхынларда чәнуб району гошунларынын команданы полковник Симхонинин апаран вә Иордания топлары тәрәфиндән вурулуб салынмыш Исраил тәййарәсиндә Инкилтәрә—Франса—Исраилин Мисрә биркә басгын этмәләри планларыны ифша эдән бир сыра мүһүм сәнәдләр тапылмышдыр.

Әлә кечирилмиш сәнәдләр ичәрисиндә Инкилтәрә, Франса вә Исраил силаһлы гүввәләринин Мисрә гаршы һәрби әмәлийят планлары вардыр. Бу планларда онларын бирләшәчәйи мәнтәгәләр көстәрилмишдир.

Тапылмыш сәнәдләрдән көрүнүр ки, Инкилтәрә вә Франса Синай ярымадасынын бир һиссәсини, һабелә Иордан чайынын гәрб саһилини Исраилин әразисинә бирләшдирәчәкләрини она вә'д этмишләр.

Мисир мә'лумат идарәси баш директорунун бәянаты

ГАҺИРӘ, 13 ноябр (СИТА). Мисир мә'лумат идарәсинин баш директору Әбдүл Гадир Һатәм билдирмишдир ки, Инкилтәрә, Франса вә Исраилин тәчавүзкарлығы ялныз Мисрә дейил, бир чох башга өлкәләрә дә зәрәр вурмушдур. Мисрә гаршы дүшмәнчилик һәрәкәтләри нәтичәсиндә инкилис вә франсыз тәййарәләриндән салынмыш бомбалар Сүвейш каналында бир нечә кәмини батырмышдыр. Мисир силаһлы гүввәләринин Синай ярымадасындан чәкилиб кетмәсинә мане олмаға чалышан инкилис вә франсыз тәййарәләри Фирдан көрпүсүнү, һабелә Сүвейш каналы үзәриндәки башга бир һәрби көрпүнү бомбардман этмишләр.

Һатәм көстәрмишдир ки, инкилис вә франсыз тәййарәләринин Сүвейш каналыны бомбардман этмәләри нәтичәсиндә каналда мүхтәлиф өлкәләрин 12 кәмиси галмышдыр. Бу кәмиләр Авропадан Асия өлкәләри үчүн йүк дашыйырдылар. Һатәм әлавә эдиб демишдир ки, Мисрин Сүвейш каналы идарәси экспертләринин фикринчә нормал кәмичилик үчүн каналын енидән ачылмасына дөрд ай вахт лазым кәләчәкдир.

Фәләстин гадынлар иттифагынын телеграмы

БЕЙРУТ, 13 ноябр (СИТА). ССРИ-нин Бейрутдакы сәфирлийи Фәләстинин гадынлар иттифагындан ССРИ Назирләр Советинин Сәдри Н. А. Булганинин адына ашағыдакы телеграмы алмышдыр:

«Бүтүн бәшәриййәт вә хүсусән әрәб халглары Сизә мөһкәм тәрәфдардырлар вә сүлһсевәр Мисрә гаршы вәһшичәсинә вә гәддарчасына тәчавүзкарлыг барәсиндә Сизин һөкумәтинизин тутдуғу нәчиб вә мөһкәм мөвге үчүн тәшәккүр эдирләр. Сизә сәмими гәлбдән узун өмр вә хошбәхтлик арзу эдирик. Сизин халгынызын исә бундан сонра да бөйүк инсанпәрвәрлик вә әдаләт даяғы вә галасы олмасыны үрәкдән арзу эдирик.

Иттифагын сәдри Вадиә Гәддурә Бартабил».

Әрәб өлкәләри башчыларынын мүшавирәси

БЕЙРУТ, 13 ноябр (СИТА). Бу күн бурада әрәб дөвләтләри башчыларынын мүшавирәси ачылмышдыр. Ливан президенти Камил Шамунун тәшәббүсү илә чағырылмыш һәмин мүшавирәдә Сурия президенти Шүкри Буатли, Сәудиййә Әрәбистаны кралы Сәуд, Ираг кралы Фейсәл, Иордания кралы Һүсейн, Ливия кралы адындан баш назир Мустафа ибн Һәлим, Мисир президенти адындан Мисрин Ливандакы сәфири Галиб вә Судан Али комиссиясынын сәдри Әбдүлфәттаһ әл-Мәгриби иштирак эдирләр. Көстәрилдийинә көрә мүшавирәдә Йәмән кралы да иштирак эдәчәкдир.

Мүшавирә Мисри мүдафиә этмәк үчүн көрүлмәли олан биркә сияси вә дипломатик тәдбирләр һаггында мәсәлә мүзакирә эдәчәкдир.

Бейнәлхалг полис гүввәләринин илк дәстәси Мисрә кәлмишдир

ГАҺИРӘ, 13 ноябр (СИТА). МЕН акентлийинин вердийи хәбәрә көрә, бу күн сәһәр саат 3-дә Исмаилиййәдән гәрбдәки Әбү Сувейр тәййарә мейданына Бирләшмиш Милләтләр Тәшкилатынын бейнәлхалг полис гүввәләринин 45 нәфәрдән ибарәт илк дәстәси кәлмишдир.

СОВЕТ КӘНД ТӘСӘРРҮФАТЫ НҮМАЙӘНДӘ ҺЕЙ'ӘТИ МИСИРДӘ

Һ. СЕЙИДОВ
Азәрбайчан ССР кәнд тәсәррүфаты назири

Һазырда бүтүн дүнянын диггәти Мисрә чәлб олунмушдур. Инкилтәрә, Франса вә Исраилин Мисрә гаршы силаһлы тәчавүзкарлығы ер үзүнүн бүтүн намуслу адамларында һаглы олараг гәзәб вә һиддәт ойатмышдыр. Мүстәмләкәләрин әлдән чыхмасы, Асия вә Африка халгларынын даһа мүстәмләкә режими зүлмү алтында яшамаг истәмәмәләри илә һеч чүр разылаша билмәйән империалистләр Мисир халгына гаршы ийрәнч фитнәкарлыға әл атмышлар.

Совет адамлары өз өлкәсинин суверенлийи вә милли истиглалиййәти уғрунда фәдакарчасына мүбаризә апаран Мисир халгына дәрин рәғбәт бәсләйирләр. Бүтүн тәрәггипәрвәр бәшәриййәтлә бирликдә Совет Иттифагы халглары тәчавүзкарлығы дәрһал даяндырмағы, мүдахиләчиләрин бүтүн гошунларыны Мисир торпағындан чыхармағы вә Мисир халгына гаршы ганлы чинайәтин мүгәссирләрини лайигинчә чәзаландырмағы тәләб эдирләр.

Мисир шәһәр вә кәндләринин бомбардман эдилмәси вә дағыдылмасы, Инкилтәрә—Франса—Исраил мүдахиләчиләринин зәһмәткеш Мисир халгынын башына кәтирдийи фәлакәт вә әзтираблар һаггындакы хәбәрләр гәлбимизи ағрыдыр. Бу яхынларда Мисирдә олмуш, мүстәмләкәчилик әсарәтиндән азад олан Мисир халгынын нечә бөйүк бир руһ йүксәклийи, нечә бир вәтәнпәрвәрлик чошғунлуғу илә өз ени һәятыны гурдуғуну көрмүш адамлара бу хәбәрләри охумаг хүсусилә ағырдыр.

Мисир кәнд тәсәррүфаты назирлийинин дә'вәтилә Совет Иттифагынын кәнд тәсәррүфаты нүмайәндә һей'әти Мисрә кетмиш вә 1956-чы ил сентябрын 19-дан октябрын 19-дәк орада галмышдыр. Бу мәгаләнин мүәллифи дә нүмайәндә һей'әтинә дахил иди. Биз өлкәнин әсас кәнд тәсәррүфаты районларына: Әт-Тәһрир, Минуфи, Кафр-Әл-Шейх, Киза, Асют, Ассуан әяләтләринә, Гаһирә губернаторлуғуна, Искәндәриййәйә вә Луксора районуна кетмишдик. Нүмайәндә һей'әти һәмчинин Сүвейш каналында вә сәнае мүәссисәләриндә олмуш, Мисрин дөвләт хадимләри, алимләри, мүтәхәссисләри, фермерләри вә бир чох башга адамлары илә көрүшмүшдүр.

Мисрә кәлдикдән сонра нүмайәндә һей'әтинин кәнд тәсәррүфаты назири ч-б Әбдүл Раззаг Сидги гәбул эдәрәк, Мисир кәнд тәсәррүфатынын вәзиййәти вә ону даһа да йүксәлтмәк үчүн һөкумәтин көрдүйү тәдбирләр һаггында әтрафлы мә'лумат верди. Бизи торпаг ислаһаты назири ч-б Сәид Марей дә гәбул эдәрәк ингилабдан (1952-чи ил) сонра Мисир һөкумәти тәрәфиндән кечирилән торпаг ислаһаты илә таныш этди.

Мисрин үмуми әразиси бир милйон квадрат километрдир. Бунун чәмиси 35 мин квадрат километриндә вә я тәгрибән 3,5 фаизиндә әһали яшайыр. Мисир әһалисинин һәят вә фәалиййәти бу саһәдә мәркәзләшмишдир. Мисир әһалисинин сайы 23 милйон нәфәрдир. Бунлардан 14 милйон нәфәри кәнд тәсәррүфаты илә мәшғулдур.

Мисрин бечәрилән торпаг саһәси 6 милйон 100 мин федан вә я 2,5 милйон һектардыр. Бурада һәр адам башына орта һесабла 0,4 федан вә я 0,17—0,18 һектар торпаг дүшүр, бу торпаг саһәси өлкәнин кәнд әһалиси арасында бәрабәр бөлүшдүрүлмәмишдир.

Дөвләт тәрәфиндән мүсадирә эдилмиш вә тутулмуш торпаглар әсасында кәнд тәсәррүфаты кооперативләри дейилән ширкәтләр тәшкил эдилир. Бу кооперативләри яратмагдан мәгсәд—торпағы биркә бечәрмәк, әкин дөвриййәси кечирмәк, бу вә я башга кәнд тәсәррүфаты биткиләри әкмәк үчүн бөйүк саһәләр яратмагдыр ки, белә саһәләрдә механизмләрдән истифадә эдилмәси, кәнд тәсәррүфатына зийанверичиләрә, хәстәлийә гаршы мүтәшәккил мүбаризә апарылмасы вә башга агротехника үсулларынын тәтбиг эдилмәси мүмкүн олсун.

Лакин кооперативләрдә торпағын биркә шумланмасындан башга кәнд тәсәррүфаты биткиләринин әкилмәси вә бечәрилмәси, мәһсулун йығылмасы ишләрини фәлләһлар (кооператив үзвләри) һәләлик фәрди гайдада, һәр кәс өз саһәсиндә апарыр.

Машын, аваданлыг, инвентар, мә'дән күбрәләри вә башга материаллар алмаг үчүн дөвләт кооперативләрә кредит бурахыр.

5 ил әрзиндә үмумиййәтлә 400 кооператив тәшкил этмәк нәзәрдә тутулур. Һазырда 50 кооператив тәшкил эдилмишдир.

Иншас әяләтиндә биз крал аиләсинин мүсадирә олунмуш торпагларында ени тәшкил эдилән кооперативин тәсәррүфатына бахдыг. Бизә кениш памбыг вә гарғыдалы тарлаларыны, һейвандарлыг фермаларыны вә инкубаторларә малик гушчулуг стансияларыны көстәрдиләр. Биз Армант районунда торпағы тракторла шумлаян кооперативин иши илә дә таныш олдуг. Саһәни бечәрән тракторлар арасында «С-80» маркалы совет трактору да вар иди. Кооперативин үзвләри бизим машынларыч ишиндән разылыг эдирдиләр. Бир нечә күн әрзиндә нүмайәндә һей'әти Кизада элми-тәдгигат лабораторияларынын фәалиййәти илә яхындан таныш олмушдур. Мисир алимләри бизә памбығын, гарғыдалынын, һинд дарысынын вә башга кәнд тәсәррүфаты биткиләринин селексиясы вә тохумчулуғу саһәсиндә, торпағын тәдгиги саһәсиндә, һабелә микробиолокия, энтомолокия, байтарлыг саһәләриндә вә башга саһәләрдә апардыглары ишләрдән данышдылар.

Мисир алимләри өз элми-тәдгигат ишләрини истеһсалатын тәләбләринә уйғунлашдырыр вә истеһсалатла сых әлагә сахлайырлар.

Өлкәдә ән бөйүк элми-тәдгигат мәркәзи олан «Саһа» адлы дөвләт тәчрүбә фермасынын иши чох марағлыдыр.

«Саһа» тәсәррүфаты элм вә тәчрүбә мәркәзидир. Бурада 9.300 федан (тәгрибән 3.900 һектар) торпагда мүхтәлиф кәнд тәсәррүфаты биткиләринин селексиясы, тохумчулуғу вә чохалдылмасы саһәсиндә бөйүк ишләр көрүлүр. Енә бурада суварма методлары сынагдан кечирилир, кәнд тәсәррүфаты биткиләринин зәрәрверичиләринә вә хәстәликләринә гаршы мүбаризәнин, һабелә торпағын шоранлашмасына вә батаглыглашмасына гаршы мүбаризәнин мүхтәлиф үсуллары өйрәнилир.

Нүмайәндә һей'әти Гаһирә кәнд тәсәррүфаты музейинин иши илә таныш олду. Музейин янында бөйүк парк—дендрарийум вә балыг етишдирмәк үчүн көл вардыр.

Музейин вәзифәси Мисир әһалисини өлкәдә кәнд тәсәррүфатынын инкишаф тарихи илә, кәнд тәсәррүфатыны инкишаф этдирмәк үчүн һазырда һөкумәтин көрдүйү тәдбирләрлә, элм вә техниканын наилиййәтләри илә таныш этмәкдән ибарәтдир.

Һәр ил музейә 200 минә гәдәр адам кәлир. Музейин диггәти чәлб эдән чәһәти ондан ибарәтдир ки, о, гәдим заманлардан башламыш индийәдәк өлкәнин кәнд тәсәррүфаты истеһсалынын инкишаф мәрһәләләрини көстәрир. Музейдә өлкәнин һейванат вә нәбатат аләми кениш тәмсил эдилмишдир, кәнд тәсәррүфатынын һейвандарлыг, памбыгчылыг вә ирригасия кими саһәләри яхшы экс этдирилир. Музейин ишинин мүһүм чәһәти ондан ибарәтдир ки, бурада кәнд тәсәррүфаты истеһсалынын көстәрилмәси илә янашы олараг Мисир кәндлиләринин мәишәти, сәнәти, адәтләри вә саир кениш нүмайиш этдирилир.

Мисирдә һәм үмуми тәһсилин, һәм дә ихтисас тәһсилинин тәшкили марағлыдыр.

Ибтидаи тәһсил (мәчбури олараг) алты яшындан башланыр; тәһсил мүддәти 9 илдир. Сонра мәктәблиләрин бир гисми (тәгрибән 50—60 фаизи) өз тәһсилини даһа үч ил давам этдирир вә бундан сонра университетә дахил олмаг һүгугу газаныр, һәм дә университетә имтаһансыз гәбул эдилирләр. Мәктәблиләрин башга бир гисми исә 9-чу синфи гуртардыгдан сонра сәнәт мәктәбләринә дахил олур вә орада 3—5 ил әрзиндә мүәййән бир сәнәт өйрәнир. Мисрин үмуми тәһсил мәктәбләриндә дә ушаглара сәнәт өйрәдилир.

Мисирдә ики бөйүк университет вардыр: бири Гаһирә университети, бири дә Искәндәриййә университети; үчүнчү университет ачмаг нәзәрдә тутулур. Гаһирә университети ән көһнә университетләрдәндир, онун мүхтәлиф факултәләриндә вә шө'бәләриндә 20 миндән артыг тәләбә охуюр.

1946-чы илədәк гызлары университетә гәбул этмирдиләр. Инди исә тәкчә кәнд тәсәррүфаты факултәсиндә 2.000 тәләбәдән 200 нәфәри гыздыр.

Та гәдим заманлардан Мисирдә ән кәскин мәсәлә торпаг мәсәләси олмушдур, чүнки бечәрилән торпаг бурада олдугча аздыр. Буна көрә дә бечәрилән торпаг саһәләрини артырмаг, гумсаллыглары мүнбит торпаглара чевирмәк һазырда Мисир үчүн һәяти проблемдир. Бу мәгсәдлә Нил чайы делтасынын гәрб һиссәсиндә ени торпаг саһәләриндән истифадә этмәк гәрара алынмышдыр. Бунун үчүн 1953-чү илдә Мисир һөкумәти Әт-Тәһрир адлы ени бир әяләт ятармышдыр ки, бу да «Азадлыг» демәкдир. Бурада 1 милйон 200 мин федан (тәгрибән 500 мин һектар) торпагдан истифадә этмәк нәзәрдә тутулмушдур. Һәләлик 5 мин һектар торпагдан истифадә эдилмәйә башланмыш вә бу ерләрә 18 мин адам көчүрүлмүшдүр.

Һәмин әяләтдә суварма гурғулары тикинтиси вә мелиорасия тәдбирләри мүасир һидротехника элми әсасында һәята кечирилир. Биз орада кезәл каналлар вә суварма архлары көрдүк; суюн һопмасына йол вермәмәк мәгсәдилә каналларын әксәриййәти суванмышдыр, чүнки бүтүн бу каналлар вә суварма архлары гумсаллыглардан кечир; орада биз сон дәрәчә яхшы һамарланмыш торпаглар, һүндүрлүйү аз олан ерләрә су галдырмаг үчүн тикилмиш насос стансиялары көрдүк. Бурада биз мүхтәлиф суварма методларынын, о чүмләдән дә чиләмә йолу илә суварма методунун нечә сынагдан кечирилдийини көрдүк.

Әт-Тәһрир әяләтинин валиси Магди Һәсән-Эйл бизә кезәл хурма вә субтропик битки плантасиялары, һәлә үч ил бундан габаг башдан-баша гумсаллыглардан ибарәт олмуш торпагларда ер фындығынын, йончанын, гарғыдалынын вә башга биткиләрин әкин саһәләрини көстәрди.

Мисир һөкумәти Әт-Тәһрирдә кәнд тәсәррүфаты истеһсалатыны тәшкил этмәклә бәрабәр, әяләтин әһалисинә хидмәт этмәк үчүн сәнае мүәссисәләри (тикиш, аяггабы фабрикалары вә саир), һабелә кәнд тәсәррүфаты мәһсулларыны э'мал этмәк үчүн консерв вә сүд заводлары, механики э'малатханалар вә саир ятармағы гәрара алмышдыр. Эйни заманда электрик стансиялары, хәстәханалар вә и. а. тикилир.

Әт-Тәһрир әяләтиндә 216 кәнд салмаг нәзәрдә тутулмушдур. Һәр бир кәнд 200—250 аиләдән ибарәт олачагдыр, кәндли аиләләринин һәр бири 5 федан, йә'ни 2 һектар торпаг алачагдыр.

Мисирлиләр өзләри дейирләр ки, узун мүддәт давам этмиш ишғал, феодализм өлкәнин бир чох саһәләрдә хейли кери галмасына сәбәб олмушдур: әһали ичәрисиндә савадсыз чохдур, сәһиййә ишләринин тәшкили саһәсиндә вә һәятын бир чох башга ичтимаи саһәләриндә вәзиййәт гәнаәтбәхш дейилдир.

Чамал Әбдүл Насерин башчылыг этдийи һөкумәт халг үчүн һәяти әһәмиййәти олан бу мәсәләләри һәлл этмәйә чалышыр. Бу мәгсәдлә ичтимаи ислаһатлар кечирән Али комитә тәшкил эдилмишдир. Бу комитәнин баш катибинин муавини доктор Әбдүл Салам ичтимаи ислаһат саһәсиндәки тәдбирләр һаггында нүмайәндә һей'әтинин үзвләринә кениш мә'лумат верди.

Савадсызлығы ләғв этмәк, әһалийә сәнәт өйрәтмәк вә тибби хидмәти яхшылашдырмаг мәгсәдилә һөкумәт өлкәдә 860 «ичтимаи мәркәз» тәшкил этмәйи гәрара алмышдыр. Һазырда 106 бу чүр мәркәз ярадылмыш вә ишләмәкдәдир.

Нүмайәндә һей'әтимиз ичтимаи мәркәзләрдән бириндә—Берништдә олду. Бу «мәркәз» биналар комплексиндән ибарәтдир, бурада поликлиника, мәктәб, э'малатханалар, кичик тәчрүбә саһәләри, мүхтәлиф биткиләрин тинкиләрини етишдирмәк үчүн тинкиликләр, дамазлыг вә сүн'и маялама ишләрә апармаг үчүн бир нечә

(АРДЫ 4-чү СӘҺИФӘДӘ)